

Gemeente Oude IJsselstreek
CIS-code: 47829

ARCHEODIENST

Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek
verkennende fase
Oversluis 4 te Ulft

Caroline Helmich

Archeodienst Rapport 83

Colofon

**Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek,
Verkennde fase
Oversluis 4 te Ulft
Gemeente Oude IJsselstreek**

CIS-code: 47829

In opdracht van: Buro Antares

Auteur: C. Helmich

Redactie: A.F. Loonen
Eindredactie: W.S. van de Graaf

Archeodienst Rapport 83

Versie 1.2

© Zevenaar, augustus 2011

ISSN: 1877-2900

Controle		Datum	
Willem-Simon van de Graaf	Senior Archeoloog	29-08-2011	
Goedkeuring			

Ringbaan-Zuid 4
Postbus 297
6900 AG Zevenaar
Tel. 0316-581130
Fax 0316-343406
info@Archeodienst Gelderland BV.nl
www.Archeodienst Gelderland BV.nl

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Archeodienst Gelderland BV te Zevenaar.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
2	Bureauonderzoek	5
2.1	Geraadpleegde bronnen	5
2.2	Geologie en geomorfologie	5
2.3	Bodem	6
2.4	Archeologie	6
2.5	Historische geografie	6
2.6	Verwachting op basis van het vooronderzoek	8
3	Booronderzoek	9
3.1	Werkwijze en beperkingen	9
3.2	Resultaten	9
3.2.1	Type sediment	9
3.2.2	Bodem	11
3.2.3	Verstorings	11
3.2.4	Archeologische Indicatoren	12
3.3	Bijstelling archeologisch verwachtingsmodel	12
4	Conclusie & aanbeveling	12
4.1	Conclusie	12
4.2	Beantwoording van de onderzoeksvragen	12
4.3	Advies	13
4.4	Voorbehoud	13
5	Literatuur	14
	Lijst van afbeeldingen	14
	Afkortingen	14
	Verklarende woordenlijst	15
	Lijst van bijlagen	15
Bijlage 1:	Archeologische informatie	16
Bijlage 2:	Geomorfologie	18
Bijlage 3:	Boorpuntenkaart	20
Bijlage 4:	Boorbeschrijvingen	22
Bijlage 5:	Periodentabel	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Buro Antares heeft archeologisch onderzoeksbureau Archeodienst Gelderland BV een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek verkennende fase (booronderzoek) uitgevoerd aan de Oversluis 4 te Ulf, gemeente Oude IJsselstreek. De ligging van het onderzochte gebied, oftewel het plangebied, is weergegeven in Fig. 1.1. Het plangebied draagt het toponiem "t Anker", vernoemd naar de voormalige houtzagerij die op het terrein gestaan heeft.

Het terrein zal in de toekomst heringericht worden waarbij de oevers van de IJssel ecologisch ingericht gaan worden. Door de sloop- en graafwerkzaamheden die gepaard gaan met dit project zal de bodem tot een nog onbekende diepte geroerd gaan worden. Om te voorkomen dat archeologische resten ongedocumenteerd verloren gaan is zowel in het gemeentelijke als in het landelijke beleid vastgelegd dat er voorafgaand aan de graafwerkzaamheden een archeologisch onderzoek moet plaatsvinden. Een bureauonderzoek in combinatie met een verkennend booronderzoek is hiervoor een geschikte onderzoeksmethode.

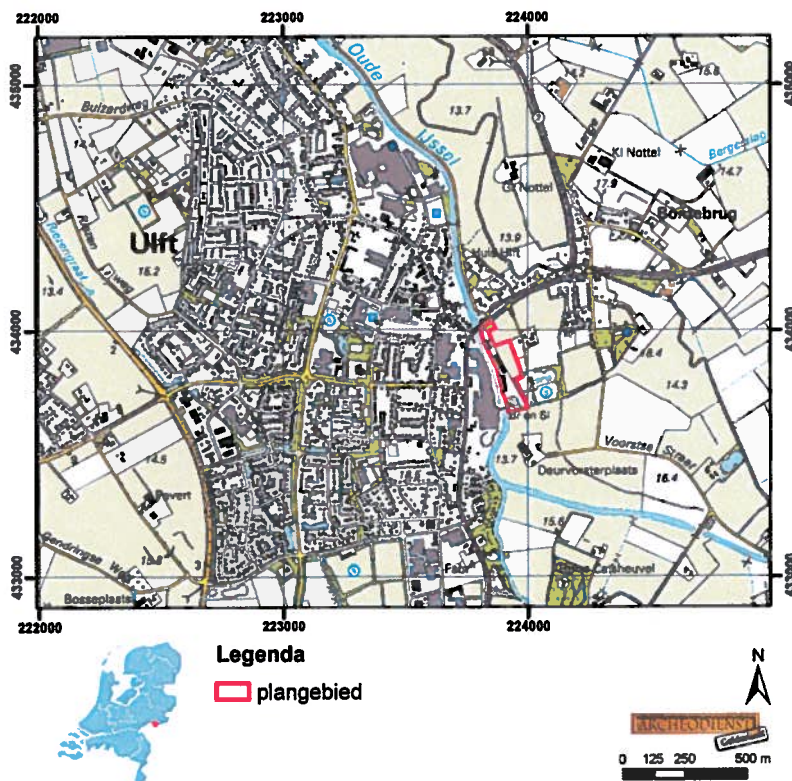

Fig. 1.1: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1:25.000

1.2 Doelstelling

De doelstelling van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Op basis van de resultaten wordt een archeologische verwachting opgesteld. Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek (IVO) is het verwachtingsmodel te toetsen en eventueel te specificeren. Dit wordt gedaan door het plaatsen van

een aantal boringen. Na het booronderzoek kan er een uitspraak gedaan worden over het soort sediment, het bodemtype, de mate van intactheid van de bodem en de archeologische waarden die mogelijk aanwezig zijn. Door de resultaten van het bureauonderzoek te combineren met deze van het booronderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones en mogelijke vindplaatsen worden geselecteerd voor behoud of voor vervolgonderzoek.

Om deze doelstelling te realiseren, zal op de volgende vragen een antwoord worden gegeven (Plan van Aanpak, Helmich 2011):

- Wat is de fysiek- landschappelijke ligging van de locatie?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?
- Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?

Het IVO is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (Centraal College van Deskundigen 2010).

Administratieve gegevens

projectnaam	Oversluis 4 te Ulft
CIS-code	46597
provincie	Gelderland
gemeente	Oude IJsselstreek
plaats	Ulf
toponiem	"t Anker"
type project	Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase.
opdrachtgever	Buro Antares
contactpersoon opdrachtgever	Vincent Naaijer
uitvoerder	Archeodienst Gelderland BV
bevoegd gezag	Gemeente Oude IJsselstreek, Regionaal archeoloog, dhr. M. Kocken
datum veldwerk	Woensdag 17 augustus 2011
geografische positie (X-Y)	Centrum : 223898-433853 Hoekpunten : 223762-433976 223882-434074 224026-433675 223896-433647
kaartblad	41 C
huidig grondgebruik	Divers: gras, gesloopte panden, gravel, beton, een waterkolk ed.
geplande verstoringsdiepte	Niet bekend
oppervlakte onderzoeksgebied	Ca. 3 hectare

2 Bureauonderzoek

2.1 Geraadpleegde bronnen

De volgende bronnen zijn geraadpleegd (zie literatuurlijst voor uitgebreide beschrijving):

- Topografische kaart (ANWB 2005)
- Bodemkaart (geraadpleegd via de website archis2.archis.nl)
- Geomorfologische kaart (geraadpleegd via de website archis2.archis.nl)
- Het Actuele Hoogtebestand van Nederland (bron: AHN.nl)
- Historische kaarten (Minuutplan en veldminuut, geraadpleegd via watwaswaar.nl; Bonneblad, via archis2.archis.nl)
- Indicatieve Kaart voor de Archeologische Waarden (IKAW, geraadpleegd via archis2.archis.nl)
- Monumentenkaart (geraadpleegd via archis2.archis.nl)

De gemeente heeft nog geen archeologische beleidsadvies kaart maar is wel bezig met het opstellen ervan.

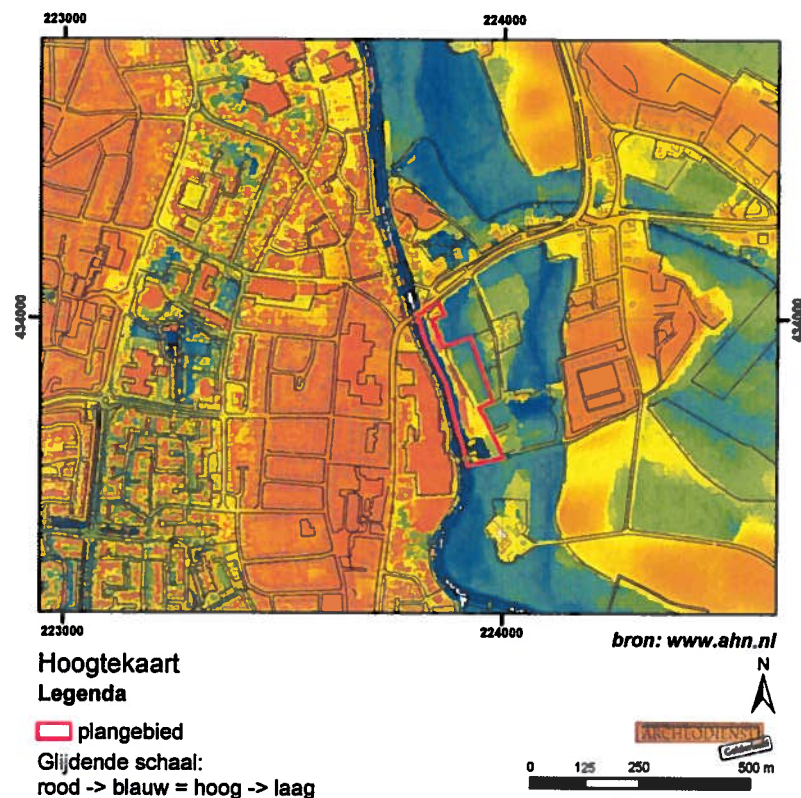

Fig. 2.1: Situering van het onderzoeksgebied op de AHN.

2.2 Geologie en geomorfologie

Het plangebied bevindt zich op een hoge zone aan de oostkant van de Oude IJssel. De rivier loopt relatief recht wat doet vermoeden dat de Oude IJssel op deze plaats is rechtgetrokken, want van nature meandert een rivier door het landschap. Het plangebied bevindt zich volgens de geomorfologische kaart in een zone die niet gekarteerd is. Dat komt omdat het plangebied zich binnen de bebouwde kern van Ulft bevindt. In de directe nabijheid van het plangebied bevinden zich een oude opgevulde meandergeul van de Oude IJssel (2R11) en een terrasrestrug (3K22) (bijlage 2). Het is

dus goed mogelijk dat er ook in de ondergrond van het plangebied ofwel een opgevlude geul of een terrasrestrug voorkomen. Een terrasrestrug heeft een hoge archeologische potentie, vanwege de hoge en daardoor droge ligging. Voor een opgevlude meandergeul geldt daarentegen, vanwege de lage ligging en het daarmee gepaard gaande overstromingsrisico, een lage archeologische verwachting. Er zal daarom tijdens het booronderzoek goed gelet worden op welke eenheid waar voorkomt.

In 2006 heeft RAAP een verkennend booronderzoek in het plangebied uitgevoerd (Kastelein 2006). Het onderzoeksgebied had een oppervlakte van ca 2500 m² (50 bij 50 meter) en bevond zich aan de oostzijde van de twee grote gebouwen van de voormalige houtzagerij (Fig. 3.2). Uit dit onderzoek bleek dat de bodem bestaat uit oeverafzettingen. De bovenste 50-60 cm van deze afzettingen was verstoord. Onder de oeverafzettingen werd rivierzand aangetroffen dat naar beneden toe steeds grover van samenstelling werd. In één van de boringen werd een mogelijke verspoelde dekzandkop aangetroffen. Deze bevindingen komen niet overeen met de geomorfologische kaart.

2.3 Bodem

Het plangebied bevindt zich in een ongekarteerde zone. In de directe omgeving van het plangebied kunnen volgens de bodemkaart poldervaaggronden voorkomen. Deze poldervaaggronden bevinden zich in zware zavel. Dit sterkt het vermoeden dat het plangebied, conform de bevindingen van RAAP (Kastelein 2006), zich op een oeverwal bevindt. Oeverwallen bestaan namelijk uit zware zavel.

2.4 Archeologie

Het plangebied ligt volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, eveneens vanwege de ligging binnen de bebouwde kom, in een ongekarteerde zone. In het zuidelijke deel bevindt zich een zone waarvoor een middelhoge trefkans op archeologische waarden is opgesteld. De gemeente heeft geen gemeentelijke beleidsadvieskaart waardoor het niet mogelijk is om een nauwkeurigere uitspraak over de archeologische verwachting te doen. Ca. 300 m ten noorden van het plangebied bevindt zich een archeologisch monument met een hoge waarde. Het betreft een kasteelheuvel met hierin funderingen van een slot (monumentnummer 1617). RAAP heeft in 2008 een archeologisch onderzoek op het terrein uitgevoerd, waarbij grachten zijn aangetroffen die behoren tot Huis Ulfst (waarneming 415575). Ca. 200 m ten zuiden van het plangebied zijn meerdere aardewerkfragmenten uit de IJzertijd aangetroffen. De vondstomstandigheden zijn onbekend, maar waarschijnlijk bevinden ze zich op een terrasopduiking, want op de AHN is op deze plek in het landschap een verhoging te zien. Deze locatie staat op de historische kaart aangegeven met het toponiem "Deurvorst". Het zou mogelijk ook een oude terpachtige woongrond kunnen betreffen. Het is niet bekend wat betekenis van dit toponiem is.

2.5 Historische geografie

Het plangebied is tot het begin van de 20^e eeuw onbebouwd gebleven. Op een kaart uit 1903 is te zien dat er een sloot dwars door het terrein loopt (Fig. 2.2). Parallel aan de IJssel liep het zogenaamde "Kerkpad", die op verschillende kaarten als stippellijn herkenbaar is. Op een kaart uit 1914 (Fig. 2.3) is de eerste bebouwing op het terrein zichtbaar. Dit is waarschijnlijk het woonhuis dat hoort bij houtzagerij 't Anker. De schuren van de houtzagerij worden nog niet op de kaart vermeld. Aan de overzijde van de IJssel is in de periode tussen 1903 en 1914 een groot fabrieksterrein verrezen. Het betreft de gebouwen die horen bij een grote IJzergieterij (Dru). Op een kaart uit 1927 is te zien dat de bebouwing in het plangebied is uitgebreid en op een kaart uit 1936 zijn alle gebouwen die tot de houtzagerij behoren te zien. De kolk aan de zuidzijde van het plangebied is pas in de tweede helft van de 20^e eeuw gegraven. In de kolk werd het hout gelegd om het nat te houden alvorens het verwerkt kon worden. Voorheen lag de kolk meer noordelijker. De oude kolk is echter dichtgestort nadat er een kind in

verdrongen is (mondelinge mededeling van een van de omwonende van het plangebied). Al met al hebben er in de 20^e eeuw door de aanleg van de twee kolken, de bouw van de verschillende gebouwen en het dichtstorten van de sloot grote bodemverstorende activiteiten in het plangebied plaatsgevonden. Dit maakt de kans op intacte archeologische waarden in de ondergrond niet zo groot. Het booronderzoek zal moeten aantonen of en welk deel van het terrein nog intact zijn gebleven.

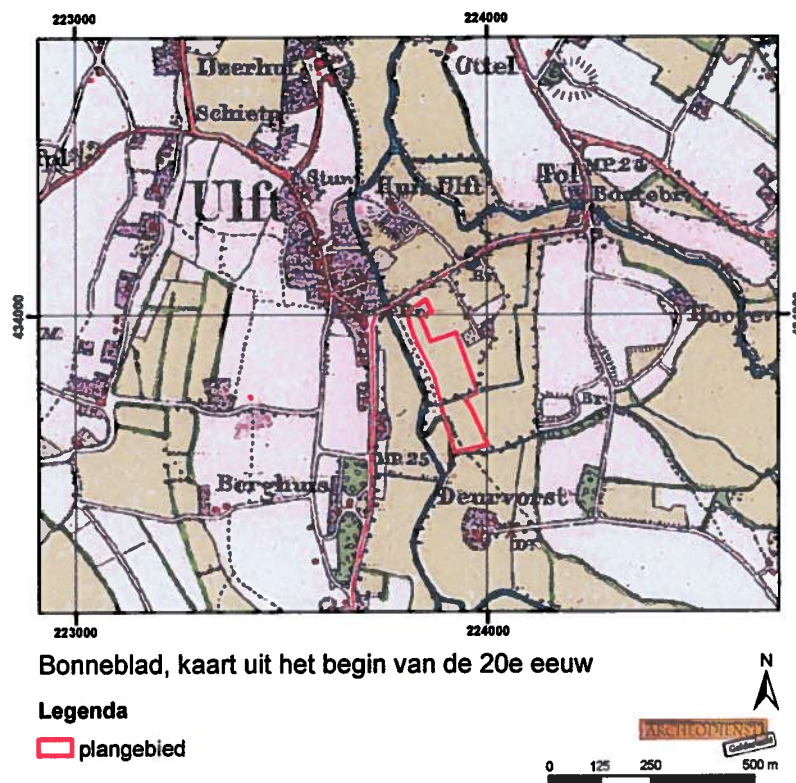

Fig. 2.2: Plangebied geprojecteerd op een Bonneblad (1903).

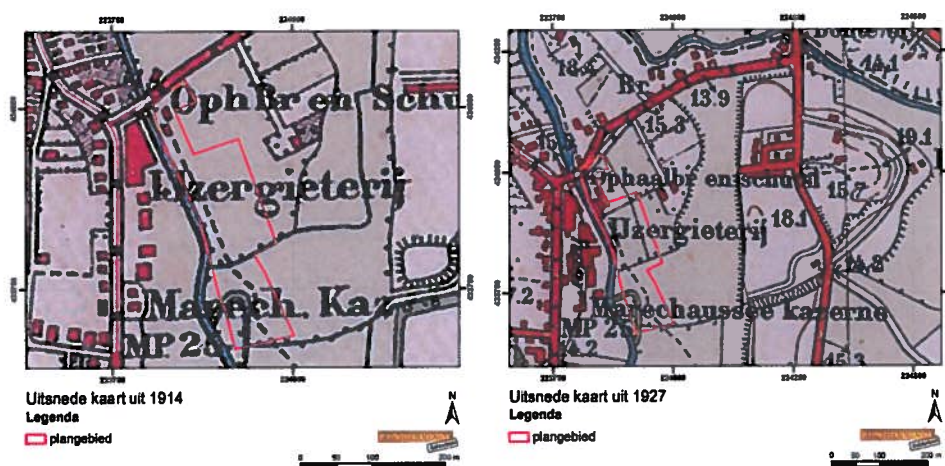

Fig. 2.3: Plangebied op stafkaarten uit respectievelijk 1914 en 1927. De bebouwing breidt zich geleidelijk uit.

2.6 Verwachting op basis van het vooronderzoek

Op basis van diverse beschikbare kaarten is het onduidelijk of er een hoge, middelhoge of lage archeologische trefkans op het plangebied van toepassing is. Dit komt voornamelijk omdat het plangebied binnen de bebouwde kom van Ulft ligt. Het is tevens onduidelijk hoe de ondergrond eruit zal zien. Volgens de geomorfologische kaart zou er in de ondergrond ofwel een terrasopduiking ofwel een opge vulde meandergeul aanwezig kunnen zijn. Op basis van de bodemkaart (waarop staat aangegeven dat er zware zavel in de ondergrond van het plangebied voorkomt) en het reeds uitgevoerde onderzoek van RAAP (waarbij eveneens oeverafzettingen zijn aangetroffen) lijkt een oeverwal voor de hand te liggen. Op de hoogtekkaart is ook een duidelijke verhoging in het landschap herkenbaar op de plek van het plangebied.

Het booronderzoek zal moeten uitwijzen welk type sediment er in de ondergrond aanwezig is. Dit is belangrijk omdat er een grote relatie is tussen de landschappelijke ligging en de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden. Wanneer er bijvoorbeeld een oude opge vulde geul wordt aangetroffen, is de kans klein dat het terrein in het verleden als nederzettingsterrein in gebruik is geweest. Dichtgeslibde geulen zijn meestal laaggelegen en daardoor gevoelig voor overstromingen. Wanneer er echter sprake is van een oeverwal of een terrasopduiking, is de trefkans op de aanwezigheid van archeologische waarden juist groot. Hoge en droge vruchtbare stroken langs de IJssel zijn uitstekend geschikt om als nederzettingsterrein te dienen. Het historische onderzoek heeft uitgewezen dat het terrein waarschijnlijk behoorlijk geroerd is. Het is niet mogelijk om op basis van het bureauonderzoek een specifieke archeologische trefkans aan te geven omdat er, zoals hierboven geschetst, teveel onzekerheden zijn. Op basis van de resultaten van het booronderzoek zal er waarschijnlijk een beter beeld van de ondergrond en de mate van verstoringen verkregen worden.

3 Booronderzoek

3.1 Werkwijze en beperkingen

De boringen zijn geplaatst door Caroline Helmich (fysisch geograaf) en Erwin van der Klooster (fysisch geograaf). De interpretatie is uitgevoerd conform de Archeologische Standaard Boormethode (CvAK 2005) en de NEN 5104.

Het terrein heeft een totale oppervlakte van ca. 3 hectare, waarvan echter een groot deel afviel. Tot de afgevalen delen behoren de zones waar asbest was aangetroffen, de plaats waar de funderingen en betonverhardingen in de ondergrond aanwezig waren, het terrein dat reeds door RAAP onderzocht was, de kolk en het zanddepot achter het terrein van Houtzagerij "t Anker" en het terrein rondom de woning aan Oversluis 4. Het terrein rondom het woonhuis lag bezaaid met leidingen waardoor het niet verantwoord was om daar een boring te plaatsten. In Fig. 3.2 zijn de locaties die uitgesloten zijn aangegeven met een arcering. Aangezien er asbest was aangetroffen moest een aantal boringen met beschermende kleding geplaatst worden.

In totaal is getracht 14 boringen pogen te plaatsen, maar een aantal hiervan is vastgelopen op beton en puin. De boringen zijn gezet met een edelman met een boordiameter van 7 cm. De boringen zijn doorgezet tot een aantal decimeters in de schone grond. De bodemlagen zijn doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

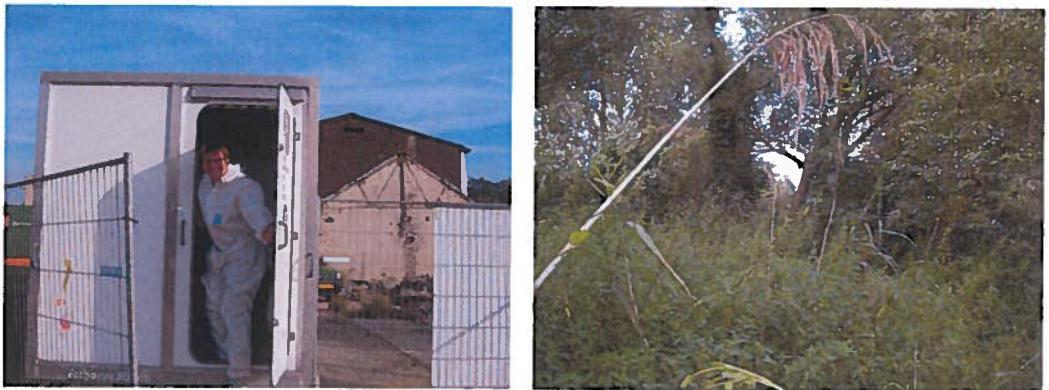

Fig. 3.1: Links: Beschermende kleding in verband met de aanwezigheid van asbest. Rechts de met brandnetels omgeven kolk.

3.2 Resultaten

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar bijlage 3, de boorbeschrijvingen zijn te vinden in bijlage 4.

3.2.1 Type sediment

Het plangebied bestaat uit oever- op beddingafzettingen. Opvallend is dat de oeverafzettingen in het zuidelijke deel van het plangebied bestaan uit sterk siltig zand (zeer lichte zavel) terwijl de oeverafzettingen in het noordelijke deel (ten noorden van boring 8, bijlage 3) wat fijner van samenstelling zijn. In het noordelijke deel van het plangebied bestaan de oeverafzettingen uit zandige tot sterk siltige klei (zwarte tot lichte zavel). Waarschijnlijk heeft dit deel van het plangebied van nature iets lager gelegen waardoor de korrelgrootte van het sediment fijner van samenstelling is. De laagte is ook zichtbaar op de hoogtekaart (Fig. 2.1).

De beddingafzettingen zijn herkenbaar de grindfractie in het zand. Het betreft vermoedelijk beddingmateriaal van een oud pleistoceen riviersysteem (terrasafzettingen). In het zuidelijke deel bevindt het beddingzand zich op een diepte van ca.

150 cm onder maaiveld, terwijl in het noordelijke deel het beddingzand dieper dan 200 cm onder het maaiveld ligt.

RAAP heeft in 2006 eveneens klei op zand afzettingen aangetroffen (oeverafzettingen op beddingafzettingen). De diepte van het beddingzand lag in het door RAAP onderzochte plangebied op een diepte variërend tussen 95 cm en 200 cm beneden het maaiveld (Kastelein 2006).

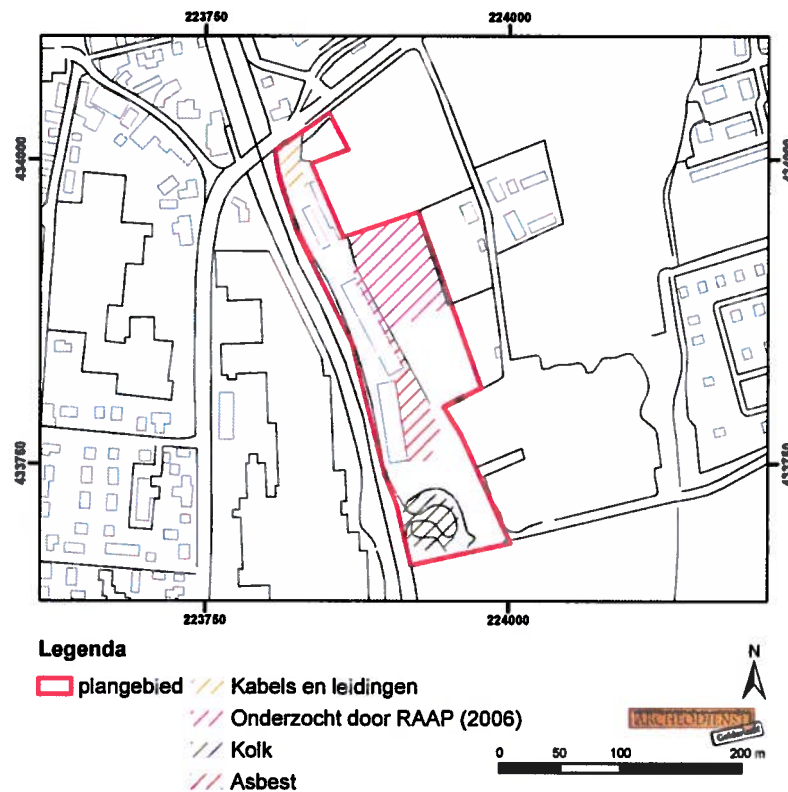

Fig. 3.2: Zones die uitgesloten konden worden voor het onderzoek.

Fig. 3.3: Geulvulling (donkergrijs) onderin boring 1.

Opvallend is dat in boring 1 (in de uiterste zuidoosthoek van het plangebied) een opgevulde meandergeul is aangetroffen. Dit betreft zeer waarschijnlijk de geul die ook op historisch kaartmateriaal herkenbaar is. Op deze plek is namelijk een oude meanderarm herkenbaar (donker groene kleur ten opzichte van de directe omgeving, Fig. 2.2). De geulvulling bestaat uit humeuze donker gekleurde kleilaag die rijk is aan plantenresten (Fig. 3.3).

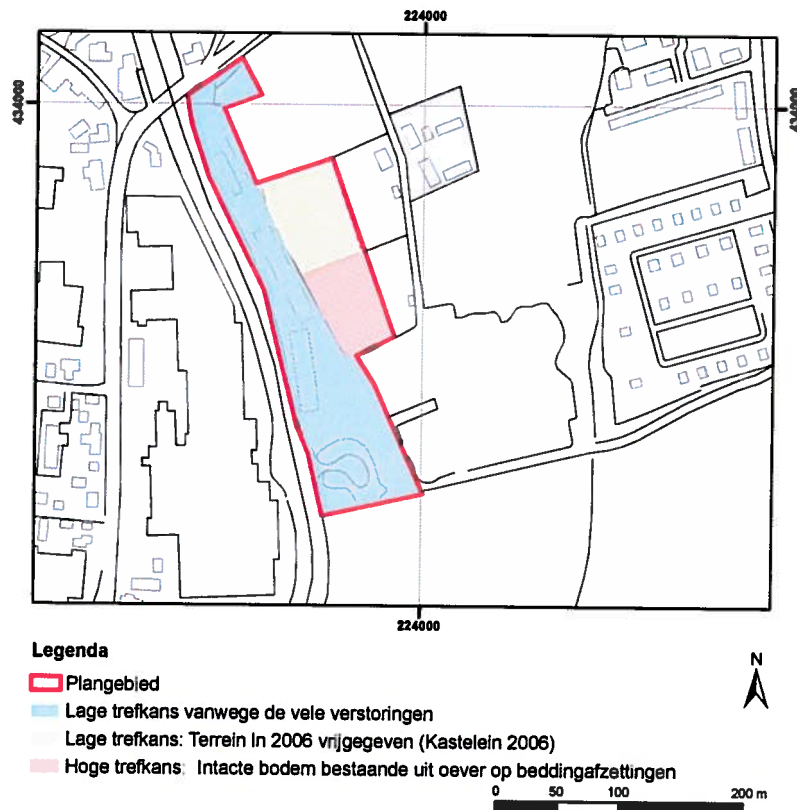

Fig. 3.4: Specifieke verwachtingskaart, opgesteld door Archeodienst Gelderland BV.

3.2.2 Bodem

Gezien de vele aangetroffen verstoringen is het moeilijk om het natuurlijke bodemtype te bepalen. Waarschijnlijk valt de natuurlijke bodem in de klasse van de polder- of ooivaaggronden. In de boringen 2 en 5b is een typische donkerbruine ijzerrijke laag aangetroffen die eruit ziet als een verbruiningshorizont. Deze laag is ook zichtbaar in boring 1 (Fig. 3.3), op een diepte van 50-60 cm – mv. De laag was sterk verkit door het hoge gehalte aan ijzeroxide (beginnende oerband?) en daardoor was het moeilijk om de laag te doorboren. Langs de IJssel zijn er zones aanwezig waar dit verschijnsel van oerbanden in veel sterkere mate voorkomt en zelfs winbaar is, getuige de vele ijzergieterijen die langs de IJssel gesitueerd zijn.

3.2.3 Verstoringen

Het plangebied is voor sterk geroerd. Veel van de geplaatste boringen liepen vast op puin of baksteen, waardoor de boringen meerdere keren verplaatst moesten worden. De zone rondom de boringen 8, 9 en 10 was echter nog wel goed intact gebleven.

3.2.4 Archeologische Indicatoren

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De enige vondst betreft een fragment leisteen in boring 14 maar dit fragment bevond zich in een sterk geroerde laag die eveneens plastic bevatte.

3.3 Bijstelling archeologisch verwachtingsmodel

Voor het grootste deel van het terrein van houtzagerij 't Anker geldt een lage trefkans op archeologische waarden. Dit terrein is in het verleden zo vaak vergraven dat eventuele archeologische waarden waarschijnlijk reeds verdwenen zijn. Het grasveld waarin de boringen 8, 9 en 10 zijn gezet, zou nog wel intacte archeologische waarden kunnen bevatten (Fig. 3.4). In deze zone zijn geen grootschalige verstoringen aangetroffen.

4 Conclusie & aanbeveling

4.1 Conclusie

Op 17 augustus 2011 heeft archeologisch onderzoeksbureau Archeodienst Gelderland BV een verkennend booronderzoek uitgevoerd in Ulft op het terrein van de voormalige houtzagerij 't Anker. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek, en daarbij voornamelijk het historische onderzoek, was reeds het vermoeden ontstaan dat het terrein voor een groot deel verstoord zou zijn. Het booronderzoek heeft dit kunnen onderschrijven. Een groot deel van het terrein bleek geroerd en de oorspronkelijk A-horizont was vrijwel nergens meer herkenbaar. Op basis van de sedimentsamenstelling kon wel geconcludeerd worden dat het plangebied op een oeverwal van de IJssel is gesitueerd. Voor oeverwallen geldt altijd een hoge trefkans op archeologische vindplaatsen. Archeodienst BV stelt daarom voor om de ca. 4000 m² onverstoorde zone door middel van een karterend onderzoek (proefsleuven of karterend booronderzoek) nader te onderzoeken.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Wat is de fysiek- landschappelijke ligging van de locatie?
Het plangebied ligt op een lage oeverwal aan de oostzijde van de Oude IJssel.
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
Het grootste deel van het terrein bleek verstoord te zijn. Alleen de boringen 8 t/m 10 hadden een intacte bodemopbouw bestaande uit een ooivaaggrond.
- Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?
Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.
- Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Voor de intacte zone (Fig. 3.4) geldt dat eventuele archeologische waarden zich direct aan of vlak onder het maaiveld aanwezig zouden kunnen zijn.
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
Het was niet goed mogelijk om op basis van het bureauonderzoek een eenduidig verwachtingsmodel op te stellen. Het veldonderzoek heeft wel een goed beeld gegeven

van de geomorfologische en bodemkundige situatie van het plangebied. Ook werd er inzicht gekregen in de mate van verstoringen. Er is een zone geselecteerd waarvoor wel een hoge trefkans op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats geldt. Dit is de zone rondom de boringen 8 t/m 10. Op dit deel van het terrein werd een intacte bodem aangetroffen.

- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
Alleen voor de zone met een hoge trefkans geldt dat de graafwerkzaamheden eventuele archeologische vindplaatsen kunnen vernietigen. Voor de reeds verstoorde delen van het terrein geldt dit uiteraard niet.

4.3 Advies

Archeodienst Gelderland BV acht een vervolgonderzoek noodzakelijk voor de zone rondom de boringen 8 t/m 10 (Fig. 3.4), wanneer de verstoringsdiepte meer dan 30 cm bedraagt. Een karterend onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek of een booronderzoek geeft een beter beeld van de eventuele aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Archeodienst adviseert dan ook om een aantal aanvullende karterende boringen op het terrein te plaatsen. Wanneer de toekomstige verstoringsdiepte beperkt blijft tot de bouwvoor is een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.

4.4 Voorbehoud

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet met zekerheid gegarandeerd worden.

5 Literatuur

Bakker, H. de / J. Schelling, 1966: *Systeem van de bodemclassificatie voor Nederland*, Wageningen.

Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*, Gouda.

Helmich, C., 2011: *Plan van Aanpak (PvA, Oversluis 4 te Ulft, intern rapport)*, Zevenaar.

Kastelein, D., 2006: *Plangebied 't Anker te Ulft, gemeente Oude IJsselstreek, archeologisch vooronderzoek: een inventariserend archeologisch onderzoek*, Amsterdam.

NEN (Nederlands Normalisatie Instituut), 1990: *NEN-5104:1989 NL, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie Instituut, Delft.

Lijst van afbeeldingen

Fig. 1.1: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1:25.000.....	3
Fig. 2.1: Situering van het onderzoeksgebied op de AHN.	5
Fig. 2.2: Plangebied geprojecteerd op een Bonneblad (1903).	7
Fig. 2.3: Plangebied op stafkaartn uit respectievelijk 1914 en 1927. De bebouwing breidt zich geleidelijk uit.	7
Fig. 3.1: Links: Beschermende kleding in verband met de aanwezigheid van asbest. Rechts de met brandnetels omgeven kolk.	9
Fig. 3.2: Zones die uitgesloten konden worden voor het onderzoek.	10
Fig. 3.3: Geulvulling (donkergrijs) onderin boring 1.	10
Fig. 3.4: Specifieke verwachtingskaart, opgesteld door Archeodienst Gelderland BV.	11

Afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijving
BC	Before Christ (datering voor Christus)
BP	Before Present (datering t.o.v. 'heden', zijnde 1950)
CcvD	Centraal College van Deskundigen Archeologie
Chr.	Christus
Fig.	Figuur
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
IVO	Inventariserend Veldonderzoek
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NEN	Nederlandse Norm
PvE	Programma van Eisen
RD	Rijksdriehoek systeem (landelijk coördinatensysteem)

Verklarende woordenlijst

ARCHIS-melding	Elke melding bij het centraal informatiesysteem (ARCHIS).
conservering	Mate waarin grondsporen, anorganische en organische archeologische resten bewaard zijn.
Edelmanboor	Een handboor voor bodemonderzoek.
Holoceen	Jongste geologisch tijdvak (vanaf de laatste IJstijd: ca. 8800 jaar voor Chr. tot heden).
horizont	Kenmerkende laag binnen de bodenvorming.
humeus	Organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem.
lithologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de beschrijving en het ontstaan van de sedimentaire gesteenten.
plangebied	Gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen
Pleistoceen	Geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode waren er sterke klimaatwisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende IJstijden). Na de laatste IJstijd begint het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.).
silt	Zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
vindplaats	Ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt.
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden.

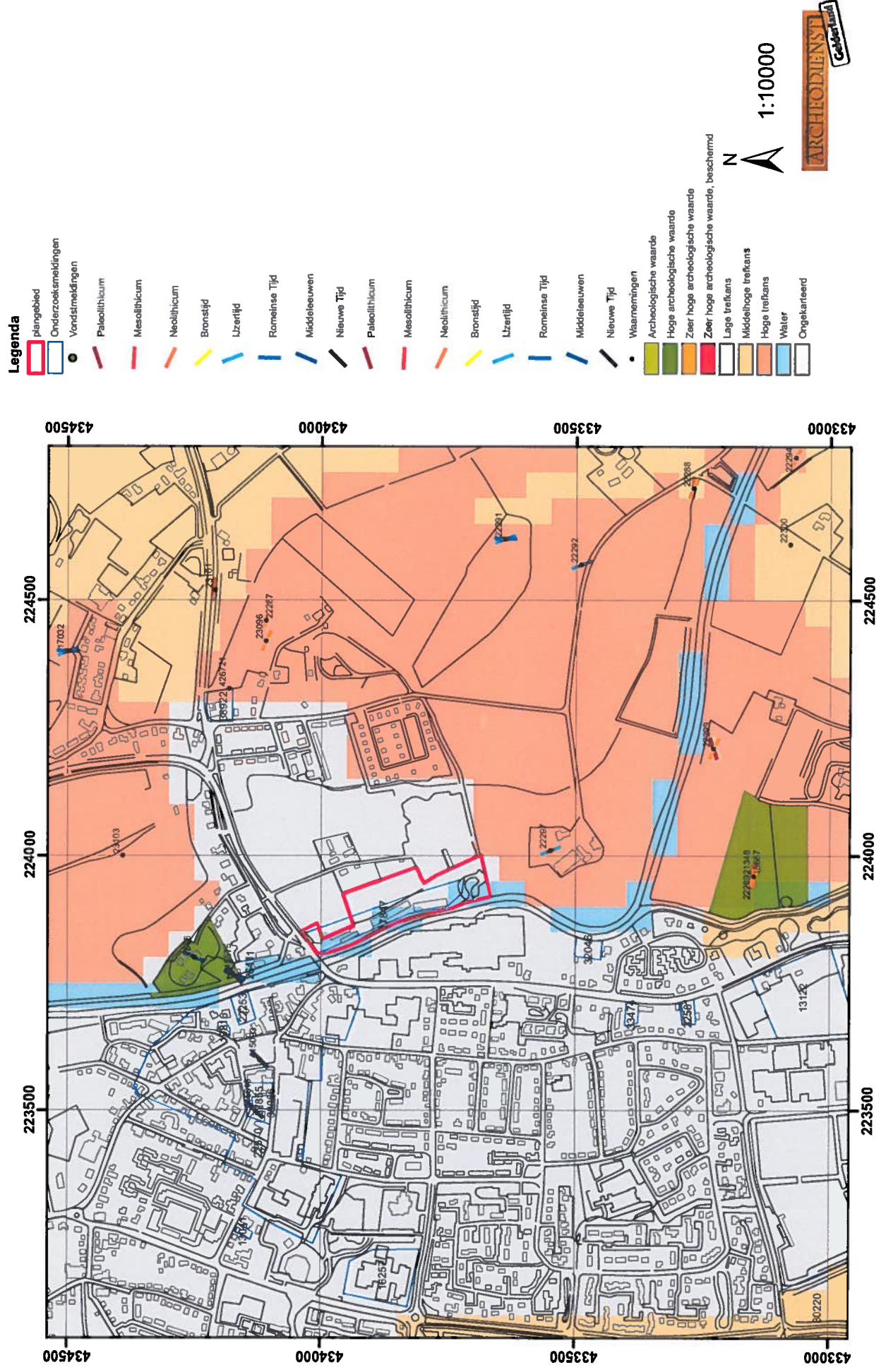
Lijst van bijlagen

- Bijlage 1: Archeologische informatie
- Bijlage 2: Geomorfologie
- Bijlage 3: Boorpuntenkaart
- Bijlage 4: Boorbeschrijvingen
- Bijlage 5: Periodentabel

Bijlage 1: Archeologische informatie

(bron website RCE: archis2.archis.nl)

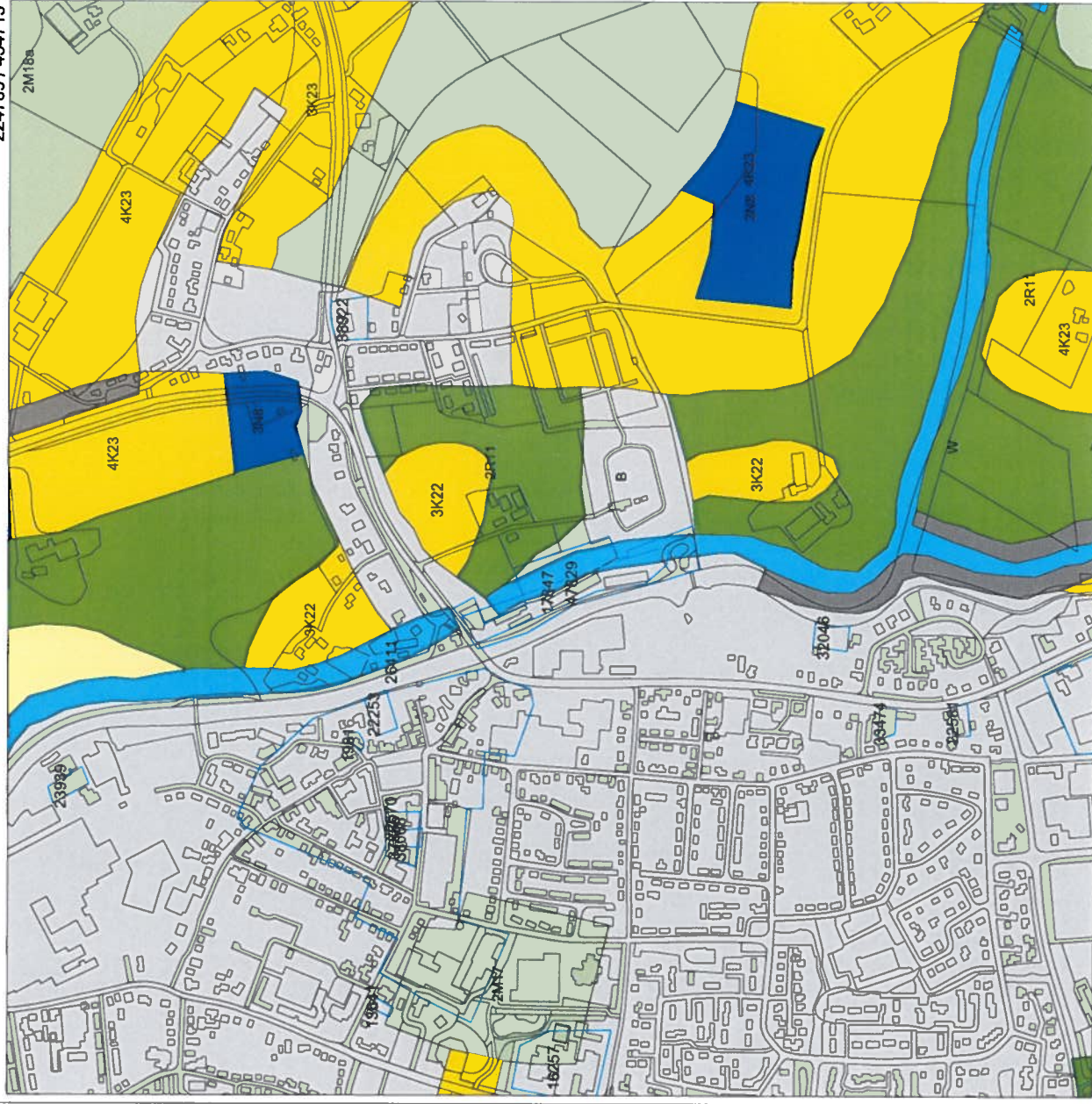
Archeologische Informatie: Ulf

Bijlage 2: Geomorfologie

Geomorfologie

Plangebied (CIS = 47829) in ongekarteerde zone, mogelijk code 2R11: opgevlude meandergeul of code 3K22: terrasstrug
224769 / 434715

223130 / 433076

15-08-2011

Archeodienst Gelderland BV

Legenda

ONDERZOEKSMELDINGEN	
HUIZEN	
TOP10 ((c)TDN)	
GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)	
Wanden	
Hoge heuvels en ruggen	
Terpen	
Hoge duinen	
Plateaus	
Terrassen	
Plateau-achtige vormen	
Waaivormige glooiingen	
Niet-waaivormige glooiingen	
Lage ruggen en heuvels	
Welvingen	
Vlakten	
Laagten	
Ondiepe dalen	
Matig diepe dalen	
Diepe dalen	
Water	
Bebouwing	
Overtg (Dijken etc)	

0 500 m

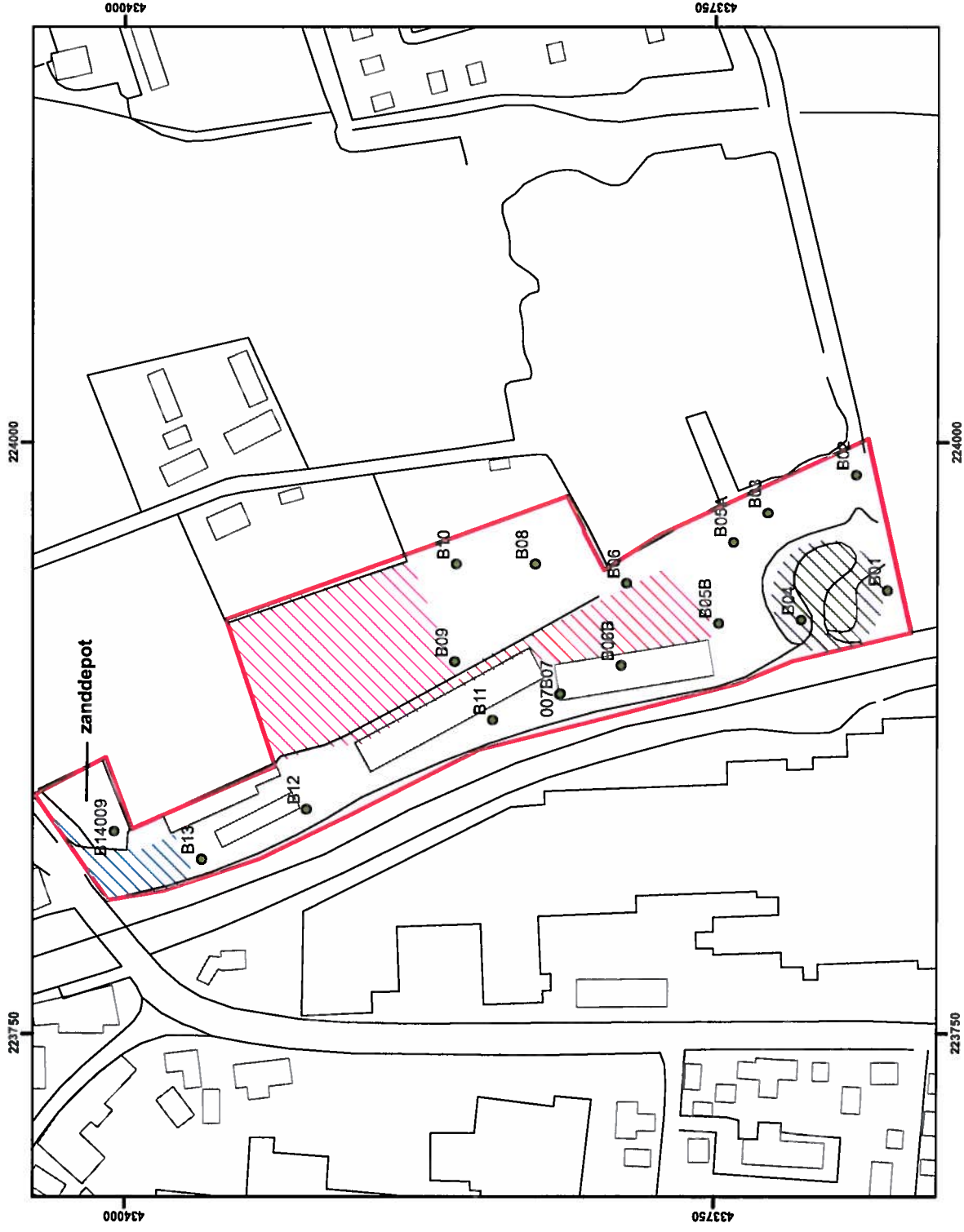

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

Boorpuntenkaart

1:2.500

Bijlage 4: Boorbeschrijvingen

Boorbeschrijvingen

Project
Type grond
Bijzonderheden

Overstuis 4 te Ulf
zand/klei
vervuld met asbest

datum
beschrijvers

17 augustus 2011
EK en CH

Legenda			
K	klei	zw	Zwart
Z1	uiterst fijn zand	gr	Grijs
Z2	zeer fijn zand	br	Bruin
Z3	matig fijn zand	ge	Geel
Z4	matig grof zand	or	Oranje
Z5	zeer grof zand	l	licht
Z6	uiterst grof zand	d	donker
G	grind	Ca1	kalkboos
S	Silt	Ca2	matig kalkhoudend
V	Veen	Ca3	uiterst kalkhoudend
1	weinig	Mn	Mangaan
2	veel	Fe	ijzer
3	zeer veel	BK	baksteen
H	Humus	HK	houtskool
bl	Blauw	Wo	Wortelhoudend
gro	Groen	mp	meelpunt, ingemeten met GPS

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
1	0-50	z3s3	h1	br	fe1	A	geroerd	
	50-80	z4s2g2		gø		C	bevat veel stenen	
	80-150	z3s2g		orbr	fe2		ophog?	
	150-180	z3s3		orbr	fe3			
	180-190	kz2		ligr			oeverafzetting	
	190-220	kz2	h2	dgr	schelpen en plantenresten		geulvulling	
	Dit deel van het plangebied ligt duidelijk hoger dan omgeving (ca 100 cm)							

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
2	0-50	z3s3	h2	db	fe1, stukjes steenkool	A	geroerd	
	50-60	z3s3		orbr	fe2			
	60-100	z3S2		gø		C		
	100-120	z3s3	bror		oerbrokjes	Cg	met mogelijk oude A zeer zwak	
	120-140	z3s3	grwi		fe2	Cg		

	140-150	kz3			gror	fe2	Cg		
	150-180	z5zs3			gror	fe2	2Cg	beddingzand, nat	

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
3	Deze boring is sterk geroerd en puinhoudend. Boring is 2 keer verplaatst, maar steeds vast op puin.								

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
5a	Deze boring is sterk geroerd en puinhoudend. Boring gestaakt boring verplaatst. Gat wordt voorgegraven met een graafmachine								

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
4	naast kolk								
	0-40	z3s3g2	h3	dbgr	wortels	A	op 40 vast op grote stenen		
	mogelijk terras, maar de stenen kunnen ook door mensen opgebracht zijn								

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
5b	verplaatste boring gat voorgegraven								
	0-50	z4s2	h3	dbgr	sterk puinhoudend, afgegraven met machine				
	50-70	z4s2	h1	dbr	fe3				
	70-140	z4s1		or	fe1				
	140-180	z4s1		ge	bevat stenen	C	lijkt op dekzand		

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
6	vast, bodem bestaat uit gravel, kan je niet door boren								

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten	
6b	0-40	z4s2		dbr	fe2		A-hor ontbreekt		
	40-140	z5s1g1		orge			scherp grof zand met stenen		
	verplaatste boring in afgebroken schuur								

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
7	0-90	z4s1g1		orge	fe1	A-hor ontbreekt		
	90-130	kz3	h1	brgr	fe1	geroerd		
	130-150	z3s1		gegr		C-hor		

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
8	0-10	z3s3	h2	dbr		A		
	10-30	z3s3		br	fe1	AC	sterk verkit	
	30-70	z3s2		gebr	fe1	AC	sterk verkit	

	70-100	z4s3		lgro	fe2	Cg	
	100-	z4s3		lgr	fe1	C	

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
9	0-20	kz3	h2	dbr		A		
	20-50	z3s4		br		AC		
	50-100	z4s3		geor	fe1	Cg		
	100-120	z4s3		gebr		C		

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
10	0-20	kz3	h2	dbr		A		
	20-40	kz3		br		AC		
	40-60	ks3		geor	fe2, mn2	Cg		
	60-80	ks3		gegr	fe1, mn1	C		
	80-140	kz2		gegr		2C		
	140-180	kz2		gr		2Cr	gwt op 150	
	180-200	z3s3		gr		3Cr		

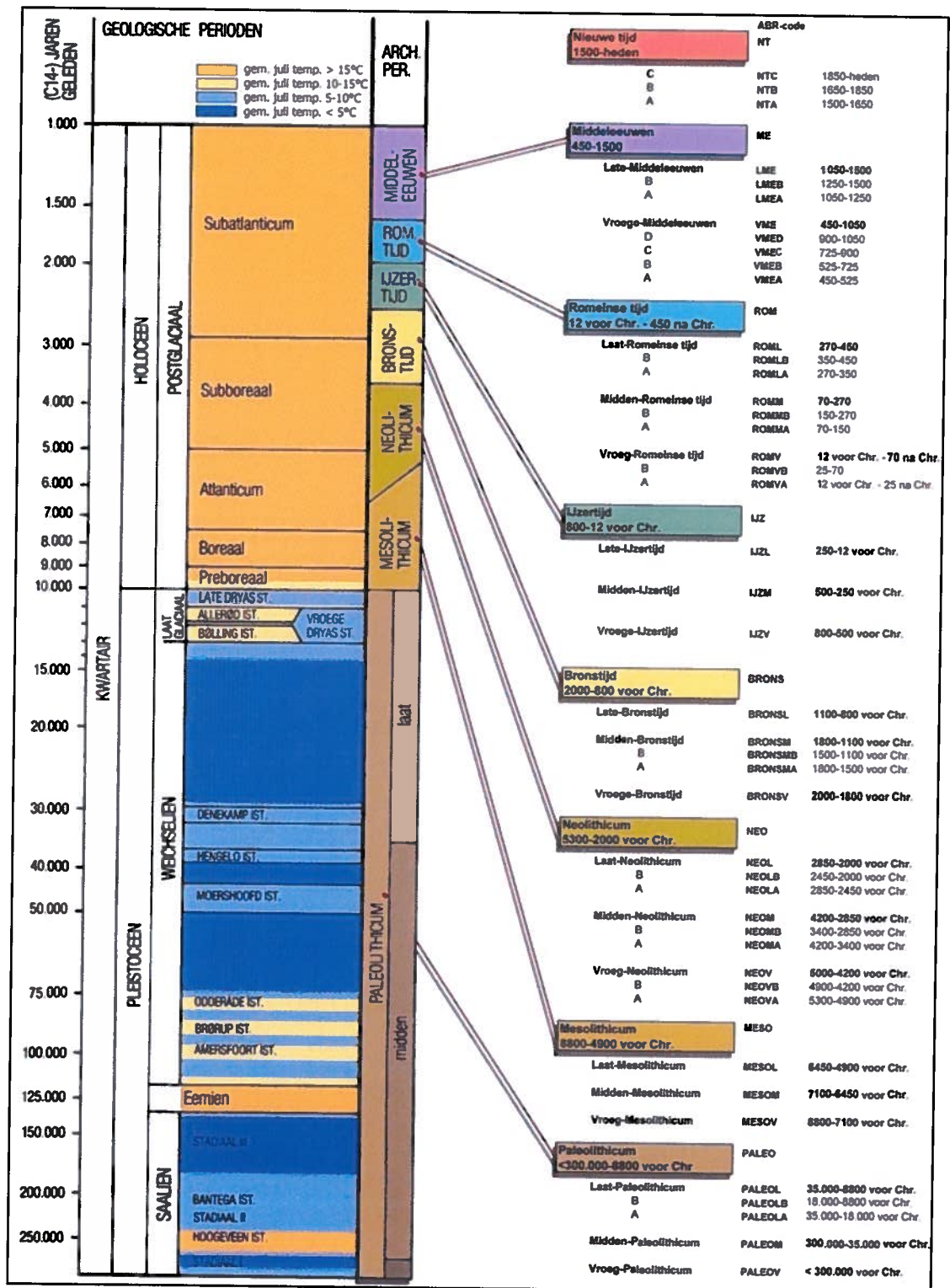
Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
11	0-5	z3s2	h3	dbgr		A-hor		
	5-60	z3s2		orge			geroerd	
	60-65	z4s2	h1	zwgr			geroerd	
	65-120	z3s3		brgr	fe2		geroerd, met donkere lagen	
	120-150	kz2		orbr	fe2			
	150-180	ks3		orgezw		C		
	180-200	k2		grge				

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
12		boring vervalt, tot aan het talud beton						

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
13		boring vervalt, kabels en leidingen						

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont benaming	Opmerkingen	Vondsten
14	0-90	z3s2	h2	brgr	bk1		geroerd	
	90-110	kz3		bror	bk1, fe1, leisteen		geroerd	
	110-150	z3s3		grbr	bk2		geroerd	
	vast op puin							

Bijlage 5: Periodentabel

**Archeodienst
Ringbaan-Zuid 4
Postbus 297
6900 AG Zevenaar**

**Tel: 0316-581130
www.archeodienst.nl**